

Gairm

aig duine sam bith am measg nan càirdean a dh' ainmich mi a cheana. A bharrachd air a sin, faodaidh e fhàgail aig a mhnaoi no aig a chliamhainn; is iad an aon dithis nach eil càirdeach, a réir na fala, as urrainn croitear ainmeachadh mar dhìleabaich. Chan fhaod e duine air taobh a mhnatha ainmeachadh.

Ged a tha e soilleir gu leòir gum faod croitear a' chroit a chur seachad air an fheadhainn as fhaighe dha, mar a tha a chlann fhéin; agus a toirt do chuid-eigin a tha fada as ann an càirdeas, chan eil e an còmhnaidh farasda do'n oighre as fhaighe air a bhith tuigsinn gu bheil sin laghail no ceart. Ach cuimhnichidh e gu faod an croitear uair sam bith ré a bheatha a' chroit a leigeil dheth agus luach a chodach innte fhaighinn bho'n uachdaran, agus gu faod e an t-airgead a gheibh e mar sin a thoirt seachad do dhuine sam bith a thogras e. Ma bheachdaichear air a' ghnothach mar sin, chitear nach eil aobhar gearain aig an t-oighre nuair a chuirear a' chroit seachad air.

Tha aon nì sònraichte eile nach fhaodar a leigeil air dhì-chuimhne, agus is e sin nach eil e laghail croit fhàgail aig barrachd air aon duine. Chan eil e ceadach, mar sin, croit fhàgail eadar dithis mhac no aig bantrach fhad 's as beò i agus an déidh a bàis aig duine de'n chloinn.

Tha sin a' leigeil fhaicinn gum bu chòir do dhuine a bhith glé fhaiceallach ann a bhith deasachadh tiomnaidh agus a bhith 'dèanamh cinnteach gun téid a stòras an déidh a' bhàis a dh' ionnsaigh duine ris am bu mhath leis math a dhèanamh. Tha e farasda a bhith a' dol iomrall agus is e duine glic a dh' iarras stiùireadh bho chuid-eigin do'n aithne an gnothach.

Cha bhitheadh e ceart, air an làimh eile, a bhith saolsinn gu bheil e doirbh tiomnadh a dheasachadh. Cuiridh an lagh an céill toil duine a thaobh a chuid ma dh' fhoillsicheas e a thoil ann a leithid de dhòigh 's nach eil teagamh sam bith gu dé a bha 'na inntinn, agus ma tha e dearbhte gur e a thoil fhéin a tha ann. A' leigeil fhaicinn an seòrsa tiomnaidh a dheanadh an gnothach, canaibh gu bheil croitear ann (bheir sinn Seumas Stiùbhard mar ainm air) a tha deònach uile stòras fhàgail aig a mhac (bheir sinn Ruairidh mar ainm air-san). Dh' fhaodadh tiomnadh Sheumais a bhi rud-eigin mar so:

“Tha mise, Seumas Stiùbhard, croitear ann am Baile an Dùin, Eilean Fada, a' fàgail mar dhìleab aig Ruairidh mo mhac m' uile ionmhas eadar chroit is stoc is airgead is gach nì eile a bhuineas dhomh aig là mo bhàis; agus mar fhianuis air a sin, tha mi a' cur m' ainm ris an tiomnadh so ann am Baile an Dùin air an dara là de'n Mhàirt anns a' bhliadhna naoi ceud deug dà fhichead 's a dhà dheug an làthair an dithis fhianuis Uilleam Domhnullach, maighstir-sgoile ann am Baile an Dùin, agus Domhnull Caimbeul, ceannaiche anns a' bhaile sin.”

“Uilleam Domhnullach, fianuis.”

“Seumas Stiùbhard.”

“Domhnull Caimbeul, fianuis.”